



MINNA TERVA- MÄKI

*ws*oy

KATI
PUKKI



M

R

K A T I P U K K I

MINNA
TERVA-
MÄKI



WERNER SÖDERSTRÖM OSAKEYHTIÖ
HELSINKI

Perbeelleni

Heinäkuu 2025

Itkettää. Kävelen koiran kanssa Kaivopuistossa, ja rintaani puristaa. Tuntuu kuin joku istuisi rintakehäni päällä, upottaisi minut painonsa alle ja salpaisi hengitykseni. Jokainen askel vihloo kipeästi lonkissa ja alaselässä. Kipua pahempaa on silti tilanteeseen liittyvä epätietoisuus. Pienet toivonpilkahdukset ja niitä seuraavat pettymykset. Jatkuva epävarmuus siitä, mitä seuraavaksi tapahtuu ja mihin suuntaan vointini kehittyy. Kuinka pitkään voin vielä tehdä sitä, mitä elämässä eniten rakastan?

Olen kärsinyt epämääräisistä, aaltoilevista oireista lähes koko urani ajan. Tulehduksellisesta kivusta jänteiden kiinnityskohdissa, suolisto-ongelmista ja nihkeästä ja tukkoisesta olostani kehossa. Välillä oireeni ovat pahentuneet esimerkiksi infektion tai stressin laukaisemina ja hiipuneet sitten hetkeksi lähes kokonaan. Viime vuosina kipujaksot ovat voimistuneet, mahdollisesti ikääntymisen ja vaihdevuosien aiheuttamien hormonaalisten muutosten vuoksi. Kipujen aikana keskittymiskykeni on heikko, en jaksakaan tehdä juuri mitään ylimääräistä ja olen kotona käretyisä ja ärtynyt. Palautuminen on koko ajan vaikeampaa ja kestää pidempään.

Kun kivut ovat poissa, pystyn yhä nauttimaan täysillä kehoni liikuttamisesta. Niissä hetkissä unohdan vaikeudet kokonaan ja koen olevani oma itseni. Uskaltaudun ajattelemaan, että ehkä olen vihdoinkin löytänyt ratkaisun tilanteeseeni – kunnes kivut taas palaavat ja vajoan jälleen kerran samaan epävarmuuteen,

jonka kanssa olen kamppaillut lähes koko urani ajan. Kysymykset siitä, miltä tulevaisuuteni näyttää ja joudunko luopumaan kokonaan liikunnallisesta elämästä, pyörivät kehää päässäni.

Katson, miten koirani nauttii kesäisestä luonnosta. Haluaisin itsekkin ottaa muutaman juoksuaskeleen, mutta juuri nyt se on täysin mahdotonta. Ohikulkijoiden silmiin näytän ulkoiluvaatteissani varmasti urheilulliselta ja hyväkuntoiselta. He eivät tiedä, että jokainen ottamani askel tuottaa valtavaa kipua. Meillä kaikilla on omat taistelumme, ja harvoin sitä näkee päällepäin, millaisia asioita kukin meistä käy läpi. Olen kohdannut elämäni aikana monenlaisia ihmiskohtaloita ja kuin ihmeen kaupalla selvinnyt itsekkin hengissä hurjista tilanteista. Olen nähnyt, mitä tarkoittaa, kun ihmiseltä todella viedään kaikki. Välillä tunnenkin syyllisyyttä siitä, että valitan omista ongelmistani, vaikka monilla ihmisillä asiat ovat huomattavasti huonommin kuin minulla. Mutta yhtä lailla on niitä viisi- ja kuusikymppisiä, jotka treenaavat crossfitia, juoksevat maratoneja ja harrastavat painonnostoa. Olen tottunut pitämään itseäni yhtenä heistä. Ammattini ja koko identiteettini on perustunut sille, että olen ollut mahdollisimman hyvässä kunnossa. Niin kauan kuin muistan, kaikenlainen kehoni liikuttaminen on tuottanut minulle suurinta mahdollista riemua. Se on ollut pulppuava ilon lähteeni, tapani olla olemassa. Nyt olen tilanteessa, jossa pystyn hädin tuskin viemään koirani lenkille. Kaikki fyysinen tekeminen tuntuu enemmän tai vähemmän pahalta.

Olen ollut ammattitanssija 40 vuotta. Olen saanut tanssilta enemmän kuin koskaan osasin haaveilla ja olen äärimmäisen kiitollinen kaikesta, mitä olen päässyt tekemään ja kokemaan. Yhä useammin huomaan kuitenkin miettiväni, mitä minun on realistista itseltäni odottaa. Vaikka nautin yhä suunnattomasti tanssimisesta ja kaikesta siihen liittyvästä, tiedän hyvin, että olen tanssijana yliajalla. Kaikki, mitä pystyn vielä tekemään, on pelkkää plussaa. Jos tanssiminen ammattilaistasolla lopuisi kohdallani tähän päivään, se olisi täysin ymmärrettävää

ja luonnollista. Mutta entä jos en pysty enää kävelemään tai pyöräilemään? Mitä jos en voi käydä pilateksessa, joogassa tai edes salsan alkeiskurssilla? Jos en voi enää koskaan ammentaa iloa liikunnasta ja elää aktiivista ja liikunnallista elämää, en yksinkertaisesti tiedä, mitä teen. Kuka siinä tapauksessa edes olen?

Kahta kuukautta myöhemmin nousen Kuopion kaupungin-teatterin lavalle *Maria de Buenos Aires* -tango-oopperan ensi-illassa. Orkesteri tulkitsee Astor Piazzollan mielettöntä sävellystä lumoavasti ja bandoneón soi suoraan sieluun. Aivan kuin en olisi lainkaan töissä vaan jossakin mielettömässä konsertissa.

Jotain mystistä tapahtuu. Kaikki kivut ovat poissa ja luonnon omat kipulääkkeet, stressihormonit kortisoli ja adrenaliini sekä mielihyvähormonit endorfiini, dopamiini, serotoniini ja oksitosiini virtaavat elimistöni läpi. Tunnen olevani enemmän elossa kuin pitkään aikaan. Olen lavalla täydellisen läsnä, haltioituneena kaikesta siitä, mitä ympärilläni tapahtuu. Koen voimakasta yhteyttä yleisöön, musiikkiin ja työryhmään, sen loistaviin näyttelijöihin, laulajiin ja burleskitaitelijaan. Välilämme säteilee taianomaista energiaa, aivan kuin joku olisi asettanut suurenuslasin yllemme ja auringonsäteet kerääntyisivät yllemme tiheäksi kimpuksi. Voin nojata kaikkeen ympärilläni: teokseen, ohjaukseen, koreografiaan, työryhmään ja vaikuttavaan musiikkiin, mutta myös omaan kehooni, johon luotan tällä hetkellä sataprosenttisesti. Olen ohjaksissa, tiedän, mihin kehoni pystyy ja voin heittäytyä leikittelemään liikkeellä. Parhaimmillaan tanssi tuntuu juuri tältä. Tunnen kehoni laulavan.

Näissä hetkissä olen valtavan kiitollinen siitä, että saan tehdä tällaista työtä. Pystyn yhä aidosti haltioitumaan lavalla niin, että kipu ja epämukavuus unohtuvat. Kaiken kokemani jälkeen urani vain jatkuu ja saan tehdä näitä outoja, ihania produktioita lahjakkaiden taiteilijoiden kanssa. Olen aidosti hämmästynyt siitä, mitä kaikkea pystyn yhä tässä iässä kehollani tekemään.

Se sama ihminen, joka vain viikkoja sitten ei pystynyt kunnolla edes kävelemään, voi yhä saada täyden potentiaalinsa käyttöön ja tuntea sen huumaavan tunteen ja riemun, jonka tanssiminen, esiintyminen ja kehoni liikuttaminen parhaimmillaan saa aikaan. Nämä kaksi puolta elävät minussa rinnakkain vaihtaen keskenään paikkaa välillä hyvinkin nopeasti.

Tiedän, että viimeistään parin viikon päästä hurmos laskee ja tilanne voi olla taas aivan toinen. Kaikki on yhä epävarmaa, ja juuri se tekee tilanteestani niin tukalan. En tiedä, miten oireeni tästä vielä kehittyvät. En pysty hahmottamaan tulevaa, ja vaikka suunnittelen uusia projekteja, en voi olla varma, mikä tilanteeni on esimerkiksi puolen vuoden päästä. Mutta niin kauan olen valmis sietämään epävarmuutta, kun pystyn palauttamaan mieleeni tämän hurmioituneen hetken ja tiheän läsnäolon tunteen.

Pieni apina

Minulla on mielikuva pienestä, valkotukkaisesta tuulispäästä, joka oli aina liikkeessä. Ennen baletin aloittamista Minna harrasti telinevoimistelua, ja saimme ihailla huimia näytöksiä. Minulla on tallessa joku valokuvakin volttiharjoituksista, joissa vähän väliä tuli mahalasku. Tömähdys rantahiekalle ei kuitenkaan estänyt sisukasta harjoittelua. Minna keksi kaikenlaisia liikunnallisia leikkejä ja haasteita, ja muut lapset menivät perässä. Hänen isänsä hankkima hieno moottorikumivene toimi milloin ponnahduslautana, milloin trampoliinina, liukumäkenä tai uima-altaana. Myös Minnan koreografiset taipumukset näkyivät jo lapsena. Niin kauan kuin muistan, ajattelin, että tuosta tytöstä tulee balettitanssija.

— KIRSTI PESONEN, MINNAN VANHEMPIEN PERHEYSTÄVÄ

Lapsuudenkotini olohuoneessa oli pitkä tyhjä tila. Se oli ensimmäinen estradini. Tanssin, voimistelin ja sirklasin sukat jalassa samalla, kun katsoin taitoluistelua televisiosta. Välillä viritin twist-narun ruokapöydän tuolien väliin ja kasasin tuoleille pinon kirjoja, jotta ne pysyivät paikallaan. Sitten hypin itsekseni twistiä kovalla parketilla. Suunnittelin parhaan ystäväni kanssa tanssi-koreografioita, joita esitimme vanhemmilleni ja heidän ystävilleen. Jouluna esiinnyin isovanhemmille ja muille sukulaisille.

Joskus panin äitini kanssa musiikin soimaan ja tanssimme olohuoneessa yhdessä Abbaa. Olen edelleen sitä mieltä, että kodissa täytyy olla iso, tyhjä tila. Voin elää ilman sohvapöytää, kunhan olohuoneessani on tarpeeksi tilaa, jossa mahtuu tanssimaan.

Asuin ensimmäiset vuoteni kerrostalolähiössä Helsingin Myllypurossa, isossa taloyhtiössä, jossa oli valtava vihreä piha. Minulla oli samassa pihapiirissä ihana perhepäivähoitaja, jolla oli omiakin lapsia. Hänen tyttärensä oli suurin idolini, kuin isosisko, jota en ainoana lapsena koskaan saanut. Elin 1960- ja 1970-lukujen vaihteessa turvallista ja ihanaa lähiölapsuutta. Olin paljon ulkona, juoksin taloyhtiön muiden lasten kanssa ympäri pihaa ja kiipeilin puissa. Myöhemmin innostuin hyppynarun ja twistin hyppimisestä niin, että jaksoin hyppiä tunnista toiseen ilman taukoja. Uskon, että hankin vankan pohjan ponnistusvoimalle sekä vahvoille jänteille, luille ja nivelille jo noina lapsuuteni varhaisvuosina, jolloin hypin tuntikausia kovilla ja epätasaisilla alustoilla.

Pääosin lapsuusmuistoni sijoittuvat kuitenkin Oulunkylään, jonne muutimme, kun olin nelivuotias. Vietimme äitini Riitan kanssa paljon aikaa kahdestaan ja olimme hyvin läheisiä. Koin, että äiti ymmärsi minua ja pystyi puhumaan hänelle kaikesta. Äitini rakasti klassista musiikkia. Heräsin usein viikonloppuaamuisin siihen, että kotonamme soi klassinen musiikki ja äiti puuhaili keittiössä tai olohuoneessa. Edelleen jos kuulen perinteistä klassista musiikkia, kuten Beethovenia tai Bachia, osaan hyräillä koko konsertin alusta loppuun. Olen saanut rakkauden klassista musiikkia kohtaan äidinmaidossa.

Insinööri-isäni Jukan intohimo olivat lentokoneet, joita hän myös rakensi itse. Hän vietti lähes kaiken vapaa-aikansa Malmin lentokentällä tai rakentamiseen vuokratussa autotallissa. Siinä missä äidilläni oli vahvaa tunneälyä, isälläni oli annettu roppakaupalla muunlaista älyä ja viisautta. Hän oli tiedemies-tyyppinen ihminen, joka ei juuri arvostanut perinteitä. En usko, että hän seurasi aikansa isoja, kansaa yhdistäviä tapahtumia,

kuten Lasse Virénin juoksua tai 1970-luvun poliittisia väitteilyitä, joita käytännössä kaikki katsoivat televisiosta. Sen sijaan hän muisti ulkoa viimeisimmät tähtitieteen uutiset ja Nasan tekemät löydökset. Eräänä jouluna, kun olin alle kuusivuotias, isäni ehdotti, että viettäisimme ystäväperheemme kanssa antijoulun. Jouluruokien sijasta söimme sisäfilettä ja pienillä karpässienillä koristeltu joulukuusi roikkui katosta. Joulupukki sentään tuli tavalliseen tapaan.

Perheen kesken vietetystä ajasta muistan parhaiten päiväretket luonnossa. Lapsuudessani meillä ei ollut omaa mökkiä, joten viikonloppuisin pakkasimme usein kumiveneen auton perään, ajoimme esimerkiksi Porkkalaan ja veneilimme johonkin lähisaareen viettämään päivää. Eväänä oli yleensä ruisleipä, jonka välissä oli paistettu kananmuna. Se oli tyyppillistä 1970-luvun tekemistä, tavallista lähiluonnossa liikkumista. Loma-aikoina vuokrasimme mökkejä ja kiertelimme autolla luontokohteita esimerkiksi Ruotsissa, Norjassa, Itävallassa ja Sveitsissä. Myöhemmin 1980-luvun alussa innostuimme laskettelusta kuten moni muukin suomalainen siihen aikaan ja loma-reissumme suuntautuivat yhä useammin laskettelukohteisiin ulkomaille. Kävimme Saksassa, Italian Alpeilla ja Bulgariassa. Rakastin vauhtia, korkeita paikkoja ja tuulen tunnetta kasvoillani. Siinä olen ehdottomasti tullut isääni. Laskattelun lisäksi olen ajanut moottoripyörällä ja hypännyt laskuvarjolla. Viime vuosina olen innostunut tuulitunnelissa lentämisestä.

Äidin puolen mummini oli vahvasti läsnä elämässäni. Kouluikäisenä vietin hänen luonaan paljon aikaa etenkin kesällä, kun vanhempani olivat töissä. Saatoin olla monta viikkoa yhteen soittoon Luvialla mummini mökillä ilman yhtäkään ikäistäni kaveria tai edes televisiota. Totaalinen tylsistyminen ja ärsykkeiden puuttuminen sai mielikuvitukseni ja luovuuteni valloilleen. Kuvittelin seurakseni ison porukan, juttelin heidän kanssaan ja loin heidän ympärilleen leikkejä ja tarinoita. Samoihin mielikuvitusmaailmoihin pääsen yhä, kun teen koreografioita

tai suunnittelun teoksia. Ero lapsuusaikoihin on kuitenkin se, että ärsyketulva on nykyään aivan älytön ja mielikuvituksen vietäväksi on vaikeampi heittäytyä.

Odotin keväisin aina malttamattomana, että Pikkukosken uimarannalle saapuisi apinakeinu. Se oli isäni keksimä nimitys pyörivälle härvelille, joka tuotiin rantaan aina kesäkauden ajaksi. Korkean pylvään päästä roikkui köysien varassa tikapuu- maisia puomeja, joissa pystyi roikkumaan pylvään pyöriessä akselinsa ympäri. Olen lapsesta asti saanut todella paljon iloa kaikenlaisesta kehollisesta häröilystä. Koulussa vietin välitunnit kavereiden kanssa voimistelutangoilla. Teimme temppusarjoja ja juoksimme toisiamme kiinni tankojen ympäri. Vastapainona olin myös tyypillinen kirjojen ahmija. Neiti Etsivät, Viisikot ja Tiina-kirjat on kaikki tullut koluttua läpi.

Lapsilla on usein tietty vaihe, jossa he ovat koko ajan liikkeessä ja saattavat esimerkiksi liikkua paikasta toiseen pelkillä kärrynpyörillä. Käytin itsekin lapsena kaiken luppoajan ja odottelun harjoittelemalla käsilläseisontaa ja tekemällä kärrynpyöriä ja puolivolttteja. Omalla kohdallani kärrynpyörävaihe ei vain tainnut koskaan päättyä. Olen aikuisenakin saanut usein kuulla olevani kuin apina, ja tulen tuosta luonnehdinnasta aina todella iloiseksi. Se kuvaa minua täydellisesti. Sama pieni apina on asunut sisälläni koko elämäni.

Sain lapsena kokeilla vapaasti erilaisia harrastuksia. Pidin paljon muun muassa luistelusta ja voimistelusta, mutta ihan kaikista harrastuksista en jaksanut innostua. Äiti yritti kovasti saada minut pianotunneille, mutta soittamisen sijasta keskityin pyörimään piruetteja pianotuolilla. Myöskään isän intoa rakentamiseen ja tekniikkaan en perinyt, vaikka sainkin häneltä usein syntymäpäivälahjaksi pikkuinsinöörin rakennussarjan ja 16 vuotta täytettyäni purjelentokurssin, jota en koskaan käynyt.

Ollessani seitsemänvuotias äiti vei minut balettitunneille. Entinen Kansallisbaletin tanssija piti Oulunkylässä yksityistä balettikoulua, ja aloin käydä siellä kerran viikossa.

Nykymittapuulla aloitin siis jopa melko myöhään. Klassisessa baletissa kehon käyttö on todella hienovaraista ja fyysinen lahjakkuus näyttelee niin suurta roolia, ettei hyvin varhaisesta yhteen lajiin keskittymisestä ole mielestäni olennaista hyötyä. Jos selkä ja nilkat ovat syntyjään taipuisat ja aukikierto tulee luonnostaan, ei ole suurta merkitystä, aloittaako lajin neljä- vai seitsemänvuotiaana. Kovakärkisiin tossuihin ei kuitenkaan voi siirtyä, ennen kuin nilkan luut ja lihakset ovat kehittyneet tarpeeksi. Alle kouluikäisenä on paljon tärkeämpää pomppia trampoliinilla, juosta ja kiipeillä ulkona, voimistella, hankkia keskivartaloon voimaa ja vain nauttia tanssin riemusta. Pelkkä yhden lajin harrastaminen harvoin riittää rakentamaan vahvan perustan, joka kestää hyvässä kunnossa läpi elämän. Pieniä lapsia tulisi kannustaa ennen kaikkea monipuoliseen liikkumiseen. Eri lajien huiput vannovat lähes poikkeuksetta monipuolisen liikunnan nimeen, ja olen itsekin monta kertaa urani aikana iloinnut siitä, että olen jo nuorena ollut kehollinen häröilijä ja monipuolinen liikkuja. Jos Kansallisbaletissa on esimerkiksi ollut hyvin vaativaa nykytanssiohjelmistoa, olen huomannut, että pelkällä klassisen baletin taustalla ei välttämättä pärjää.

Baletin valikoitumisessa lajikseni oli paljon kyse sattumasta. Taustallani ei ole tarinaa siitä, kuinka näin lapsena *Päbkinän-särkijän* ja päätin, että minusta tulee balettitanssija. En usko, että olin seitsemänvuotiaana koskaan edes nähnyt ammattimaista balettiesitystä. Olisin hyvin voinut aloittaa minkä tahansa muun lajin, jossa yhdistyvät musiikki ja kehollinen ilmaisu. Balettikoulu sattui kuitenkin sijaitsemaan lähellä kotiani, joten se oli luonnollinen valinta. Onkin mielenkiintoista, miten paljon uravalinnassani oli lopulta kyse puhtaasta sattumasta ja miten paljon luontaisesta palosta ja lahjakkuudesta. Jos äitini ei olisi keksinyt ilmoittaa minua balettitunneille, elämästäni olisi voinut tulla hyvin erilainen. Olisinko joka tapauksessa ajautunut klassisen baletin pariin, vaikka olisinkin lapsena

panostanut ensin johonkin toiseen lajiin? Selvää kuitenkin oli, että klassisen baletin haasteellisuus ja tanssiin liittyvä ilmaisu kiehtoivat minua alusta asti.

Tunnit pidettiin koulun liikuntasalissa, ja puolet ajasta kului ympäri salia juoksemiseen ja puolapuissa ja köysissä roikkumiseen. Klassisen baletin fokusoidun harjoittelun sijasta se oli leikkisää pienten lasten harrastamista. Opettaja kuitenkin kiinnitti minuun huomiota jo varhaisessa vaiheessa ja pyysi minua tekemään erilaisia taivutuksia ja testasi liikkuvuuttani. Ensimmäisen vuoden jälkeen hän suosittelee minua siirtymään Airi Säilän balettikouluun. Airi Säilä oli aikansa legendaarinen tanssija ja koreografi, joka oli aiemmin tanssinut ja opettanut Kansallisbaletissa. Monet tunnetut tanssitaiteilijat ovat lähtöisin hänen koulustaan.

Aloin harjoitella Airi Säilän balettikoulussa kolmesta neljään kertaa viikossa. Saavuin ensimmäiselle tunnille hiukset rennosti ponnarilla ja ilman kunnollisia balettitosseja. Minua vastassa oli rivi selvästi kokeneempia tanssijoita, joilla kaikilla oli oikeaoppisesti tehdyt kireät nutturat. Leikin aika oli selvästi ohi. Otin paikkani erään tytön takaa ja päätin, että minusta tulisi vähintään yhtä hyvä kuin hän. Muutos aiempiin tunteihini koulun jumppasalissa oli suuri, ja harjoittelu muuttui hetkessä huomattavasti tavoitteellisemmaksi.

Airi Säilän balettikoulu toimi Helsingin Kulttuuritalolla Alppilassa, ja kuljin sinne itsenäisesti bussilla jo alle kymmenvuotiaana. Vanhemmillani ei ollut mahdollisuuksia kyyditä minua harjoituksiin, sillä äidillä ei ollut edes ajokorttia ja isän vapaa-aika meni lentokoneiden parissa. Se oli silloin täysin normaalia. Lapset olivat itsenäisempiä, mutta elämä turvatumpaa. Nykyään lapset usein saatetaan harrastuksiin, minkä tavallaan toki ymmärrän. En itsekään päästäisi yhdeksänvuotiasta yksin metroasemalle.

Opettajanani Airi Säilän balettikoulussa toimi Kansallisbaletin bulgarialainen miestanssija, jonka opetusmenet

sisälsivät psykologista peliä, pelottelua, tahallista itkettämistä ja kaikkea sellaista, mitä ei nykypäivänä katsottaisi hyvällä. Hän saattoi kommentoida vähättelevästi niin osaamistamme kuin ulkonäköämme tai ottaa yhden oppilaan tikunnokkaan ja häpäistä hänet muiden edessä. Kerran hän komensi koko ryhmän tekemään *changement de pieds* -hyppyä. Siinä jalat ovat viidennessä asennossa eli aukikierrossa ja peräkkäin kiinni toisissaan ja ne vaihtavat paikkaa ilmassa. Hyppyä piti tehdä 32 kertaa, mikä on iso määrä. Jostain syystä opettaja kuitenkin kielsi minua hyppimästä. Katsoin vierestä ja odotin, että muut saivat hyppynsä tehtyä. Sitten opettaja kääntyi minun puoleeni ja käskin minun tehdä yksin tuplamäärän eli 64 hyppyä. Se oli hänen tapansa vahvistaa sietokykyäni, voimaani, kestävyytteni ja sisuani, mutta se tuntui nuoresta tytöstä aika rajulta keinolta. Itkua pidätellen tein oman hyppysarjani muiden katsoessa vierestä. Joskus opettajani kommentit ja käytös tuntuivat niin pahalta, että aloin itkeä kesken tunnin. Silloin hän pani minut seisomaan muiden ryhmäläisten keskelle ja sanoi ilkkuvaan sävyyn, että katsokaa, tässä on suuri ballerina.

Välillä olin tunnilla niin vihainen, että olisin halunnut osoittaa mieltäni ja purkaa pahaa oloani, mutta sellainen ei kerta kaikkiaan käynyt päinsä. Siihen aikaan kukaan ei uskaltanut uhmata opettajaa, kapinoida tai sanoa vastaan. Paha mieleni näkyi ulospäin ainoastaan siinä, etten pystynyt olemaan tavallinen iloinen itseni. Tanssin ja harjoittelin vakavana enkä suostunut hymyilemään kuin väkisin, jos harjoittelemani rooli sitä vaati. Heti kun harjoitus oli ohi, hymy haihtui kasvoiltani. Se oli ainoa, vähäinen keino, jolla uskalsin näyttää, että olen eri mieltä ja surullinen.

Kerran mukana tunnilla oli opettajani tanssijavaimo. Muistan, että tein jotain todella hyvin ja tiesin itsekin onnistuneeni. Näin opettajan vaimon osoittavan minua ja kehottavan miestänsä katsomaan. Opettaja kuitenkin totesi hänelle, että Minnaa ei saa kehua. »Minna on lahjakas, mutta häntä pitää kovettaa»,

hänellä oli tapana sanoa. Olin hänen mielestään liian herkkä ja pehmeä balettimaailmaan. Hänestä huokui vahva itäblokin kulttuuri, jossa esimerkiksi itkuherkkyys nähtiin heikkoutena. Myös Suomessa oli tuohon aikaan lajissa kuin lajissa vallalla ajatus, että kehuminen pilaa nuoren ja saa hänet liian tyytyväiseksi ja lopettamaan työnteon.

Kaikesta huolimatta opettaja uskoi kykyihini ja kannusti minua suhtautumaan balettiin tosissani. Kuudennella luokalla kävin mallikurssin ja pääsin mallitoimiston listoille. Kun kerroin asiasta opettajalleni, hän käski minua miettimään, mitä oikeasti halusin. Hänen viestinsä oli selkeä: minulla oli lahjoja, mutta minun oli keskitettävä kaikki energiani balettiin.

Lapsuudessani ei ollut tavallista käydä noin vain katsomassa balettiesityksiä. Tarjonta ei ollut läheskään niin runsasta kuin nykyään eikä ollut YouTubea tai sosiaalista mediaa, josta voi milloin tahansa katsoa huipputanssijoiden esityksiä tai maailman parhaiden balettikoulujen harjoituksia. Kun aloimme ensimmäistä kertaa harjoitella oppilasnäytöksiä Airi Säilän balettikoulussa, minulla ei ollut mitään käsitystä siitä, millaisia balettiesityksiä muualla tehdään. Onkin mielenkiintoista, mistä sisäinen paloni tanssiesitysten tekemiseen kumpusi jo pikkulapsena, vaikka en siinä iässä ollut nähnyt yhtä ainoaa tanssiesitystä.

Tärkeimmät vertailukohtani olivat tanssikoulun vanhemmat oppilaat, jotka tekivät upeita rooleja oppilasnäytöksissä. Yksi heistä oli Anneke Lönnroth, minua muutaman vuoden vanhempi tanssija, jonka kanssa olimme myöhemmin yli 20 vuotta samaan aikaan Kansallisbaletissa. Olemme molemmat saman bulgarialaisopettajan kasvatteja ja siitä huolimatta – tai ehkä juuri siksi – me kaksi tanssimme edelleen, lähes 60-vuotiaina.

Kuudennen luokan jälkeisenä kesänä olin Suomen kansallisoopperan balettikoulun silloisen johtajan Marita Ståhlbergin kesäkurssilla. Hän sanoi, että minun kannattaisi pyrkiä Oopperan balettikouluun. Se on Kansallisbaletin yhteydessä toimiva,

klassisen baletin opetukseen erikoistunut oppilaitos, jonka opetus tähtää tanssitaiteilijan ammattiin. Nykyään koulu tunnetaan nimellä Suomen kansallisoopperan ja -baletin balettioppilaitos.

Oopperan balettikouluun oli valintatilaisuus, jossa testattiin hakijoiden fyysisiä ominaisuuksia. Baletin perusliikkeet ja jalannostot vaativat taipuisuutta ja etenkin nilkkojen, lonkkien ja selän liikkuvuutta. Hyppyihin tarvitaan ponnistusvoimaa ja piruetteihin luontaista pyörimiskykyä. Rytmitaju ja musikaalisuus puolestaan auttavat omaksumaan liikkeitä ja koreografioita nopeasti. Kehon soveltumista lajiin on perusteltua testata, sillä Oopperan balettikoulussa harjoitellaan tasolla, johon liittyy loukkaantumiseriski. Baletin estetiikka syntyy aukikierrossa eli jalat avattuina lonkista asti, ja jos keho ei ole oikeantyyppinen, se menee helposti rikki. Ei moukarinheittäjästäkään tule moukarinheittäjän näköistä tai korkeushyppääjästä korkeushyppääjän näköistä heidän valitsemansa lajin vuoksi, vaan he hakeutuvat sellaisen lajin pariin, johon heidän kehonsa parhaiten soveltuu. Baletin kaltaisessa lajissa synnynnäiset ominaisuudet vaikuttavat paljon.

Arvioinnin kohdistuminen nimenomaan kehoon, notkuteen, musikaalisuuteen ja muihin synnynnäisiin ominaisuuksiin lisäsi valintatilaisuuden jännittävyyttä. Tiesin, että vaikka olin tehnyt valtavasti töitä ja olin motivoitunut, se ei yksinään riittäisi, sillä kehollinen lahjakkuus ratkaisi niin paljon. Halusin näyttää kaikki parhaat puoleni, mutta tietoisuus tarkkailun alla olemisesta sai tilanteen tuntumaan todella jännittävältä. Arviointi ei rajoittunut ainoastaan suoritukseen, vaan meitä seurattiin muutenkin jatkuvasti. Taitojen ja kehollisten ominaisuuksien lisäksi kokonaisuuteen vaikuttivat innokkuus, intohimo, työskentelytaidot sekä kyky olla läsnä. Sen huomaa nopeasti, kuunteleeko hakija korjauksia ja ohjeita vai miettiikö hän omiaan aina silloin, kun ei ole itse suorituspöydässä.

Valintatilaisuudessa päädyin juttelemaan kahden minua vuotta vanhemman tytön kanssa. Toisen heistä, Riina Paasosen

»Edessäni oli rivi kokeneempia tanssijoita, joilla kaikilla oli oikeaoppisesti tehdyt kireät nutturat. Leikin aika oli selvästi ohi. Otin paikkani yhden tytön takaa ja päätin, että minusta tulisi vähintään yhtä hyvä kuin hän.»

